

PROGRAMACIÓ CURS 2022-23

DEPARTAMENT DE CIÈNCIES SOCIALS .

ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT DE CIÈNCIES SOCIALS

Reunió de departament: dimarts de 11:40 a 12:35, si no hi ha altre cosa.

Cap de departament:

Hores de docència: Aquest departament té un total de 36 hores lectives.

- dos grups de 1.1 d'ESPA (4 hores), un al vespre i un al matí, 8 hores.
- dos grups de 1.2 d'ESPA (4 hores), un al vespre i un al matí, 8 hores.
- tres grups de 2.1 d'ESPA (3 hores), un al vespre i dos al matí, 9 hores.
- tres grups de 2.2 d'ESPA (3 hores), un al vespre i dos al matí, 9 hores.
- Preparació d'Accés per a majors de 25 anys a la UIB: Història Universal, 2 hores al vespre.

Distribució de professors, grups i hores lectives de Ciències Socials

Joan Monserrat : 1.1 A, 1.2 B (de vespre) , 2.1A (de matí) , 2.2 A i B (de matí) , 1 hora de reforç Total 18 hores lectives (13 al matí, 5 al vespre). Cap de departament.

Begonya Miró de Mesa: 1.1 B (de vespre), 1.2 A (de matí) , dos grups de 2.1 (B, de matí, C, de vespre) , 2.2 C (de vespre) i Història Universal (UIB). Total 19 hores lectives (7 al matí, 12 al vespre). Tutoria.

OBJECTIUS GENERALS

Es procurarà desenvolupar dins l'alumnat adult les següents capacitats:

1- Identificar i apreciar la pluralitat de les comunitats socials a les quals pertany, participant críticament dels projectes, valors i problemes de les mateixes amb plena consciència dels seus drets i deures, en contra de les discriminacions per naixement, raça, sexe, religió o qualsevol altra circumstància personal o social.

2- Identificar els processos i mecanismes bàsics que regeixen el funcionament dels fets socials, utilitzar aquests coneixements per comprendre les societats contemporànies, analitzar els seus problemes i formar-se un judici personal, crític, constructiu i raonat.

3- Valorar la diversitat lingüística i cultural com un dret i un deure dels pobles i dels individus a la seva identitat, manifestant actituds de tolerància i respecte per altres cultures i opinions que no coincideixin amb les seves pròpies.

4- Identificar i analitzar a diferents escales les interaccions que les societats humanes estableixen sobre el seu territori en la utilització de l'espai i en l'aprofitament dels recursos naturals, valorant les seves conseqüències mediambientals, socials, polítiques i econòmiques.

5- Identificar i analitzar les interrelacions que es produeixen entre els fets polítics, econòmics i culturals que condicionen la trajectòria històrica de les societats humanes, així com el paper que els individus, dones i homes, hi juguen, assumint que aquestes societats són el resultat de complexes i llargs processos de canvi que, a més a més, es projecten cap el futur.

6- Valorar i respectar el patrimoni natural, cultural, lingüístic, artístic, històric i social, assumint les responsabilitats que suposa la seva conservació i millora, apreciand-lo com a font de goig estètic, utilitzant-lo com a recurs per el desenvolupament individual i col·lectiu.

7- Resoldre problemes i portar a terme estudis i petites investigacions aplicant els instruments conceptuals, les tècniques i procediment bàsics d'investigació característic de les Ciències Socials, la Geografia i la Història.

8- Treballar, en cada tema els diferents temes transversals com l'educació per la pau, la igualtat entre els sexes, el medi ambient, la salut, l'educació del consumidor i qualsevol altre que surti al llarg del curs.

CONTRIBUCIÓ DE L'ÀMBIT SOCIAL A L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES

1- Competència social i ciutadana

Aquesta competència fa possible comprendre la realitat social que es viu, cooperar i convida en una societat plural, així com contribuir a la seva millora. En ella estan integrats coneixements i habilitats que permeten participar, prendre decisions, i responsabilitzar-se del propi comportament.

Cal ajudar a l'alumnat en el seu procés d'integració crítica i constructiva en una societat de caràcter plural, cercant formar ciutadans que siguin capaços de solucionar pacíficament els conflictes.

Treballant les habilitats socials, s'afavoreix el desenvolupament de l'empatia. La valoració de diferents realitats socials i culturals, actuals o històriques, en una societat cada vegada més global i interactiva ajuda al desenvolupament de les habilitats de tipus social.

La competència social i ciutadana suposa mantenir una actitud activa i compromesa al davant de la realitat social i participar en activitats i projectes de qualsevol àmbit de la vida social.

2- Competència en comunicació lingüística

Tots els àmbits, en quan que requereixen del llenguatge parlat i escrit, contribueixen al desenvolupament d'aquesta competència: entendre el discurs oral del professor i els materials textuals, dialogar per establir relacions constructives amb els altres, adquirir els conceptes i vocabulari de les ciències socials, entendre la tipologia variada dels textos clàssics de les ciències socials i aprendre a redactar textos bàsics, adaptar el tipus de llenguatge a cada situació comunicativa.

3- Competència en el tractament de la informació i competència digital

La contribució a aquesta competència ve donada per la importància que té, per a la comprensió dels fenòmens socials, comptar amb destreses necessàries per a l'obtenció i comprensió de la informació proporcionada per diverses fonts, la distinció entre els aspectes rellevants i els secundaris, la relació i comparació de fonts i l'anàlisi de la informació de manera crítica. Cal utilitzar les tecnologies de la informació habitualment per recollir informació i comunicar-se.

Actualment, l'accés a la informació és més fàcil que mai, però cal saber tractar-la: els objectius i els processos de recerca, la selecció de fonts entre les moltes que s'ofereixen, la comprensió, interpretació i tractament crític, l'elaboració i transmissió de noves informacions.

4- La competència cultural i artística

El coneixement i valoració d'obres de les diverses arts és una eina més per comprendre altres èpoques, cultures i les claus de la nostra societat, a més de contribuir a la finalitat més directa de sensibilització estètica.

Aquesta contribució es realitza a partir de l'observació d'obres d'art representatives dels grans estils històrics, d'artistes rellevants o elements patrimonials significatius, i de l'anàlisi del llenguatge i tècniques específics de cada art, desenvolupant habilitats perceptives per arribar a la comprensió del missatge artístic. Les finalitats inclouen fomentar l'interès per l'art en general i la valoració del patrimoni cultural, millorar el gaudi estètic i la capacitat de crítica, i aprofitar el valor de l'art de cada època com testimoni de mentalitats i situacions socials.

5- La competència per a l'autonomia i iniciativa personal

L'autonomia i iniciativa personal suposa analitzar, planificar i prendre decisions. A l'àmbit social es tracta de millorar la comprensió de l'organització i del funcionament social que permetrà una participació social més activa. Formar persones compromeses, amb capacitat d'iniciativa i capaces d'incidir en el medi que els envolta són objectius fonamentals als quals les ciències socials poden aportar els seus coneixements.

6- La competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

Inclou la percepció directa o indirecta de l'espai en el qual es desenvolupa l'activitat humana i constitueix un dels principals eixos de treball de la geografia així com l'adquisició i ús d'habilitats que permeten el control i el domini del propi espai i l'obtenció de localització geogràfica. També suposa el coneixement de l'espai físic com el lloc on es desenvolupa l'activitat humana i per tant hem d'analitzar l'acció de l'ésser humà en la utilització de l'espai i dels seus recursos, fent-ne un ús responsable.

7- La competència matemàtica

L'àmbit treballa la competència matemàtica ja que moltes dades de les ciències socials, especialment en els camps demogràfic i econòmic, són susceptibles de tractament numèric, amb fórmules senzilles. Tant en la geografia com en l'anàlisi de certes obres artístiques s'utilitzen també conceptes geomètrics

8- La competència per aprendre a aprendre

L'ensenyament de les persones adultes ha de fomentar metodologies i estratègies d'aprenentatge autònom i permanent. Això implica, entre d'altres, el coneixement de les fonts de la informació, i la possibilitat d'accés (competència en el tractament de la informació). El ràpid ritme d'avenç científic, incloses les ciències socials, requereix actualitzar contínuament els coneixements a la llum dels nous descobriments o de les noves visions i perspectives científiques.

ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES

La metodologia utilitzada en l'educació secundària per a persones adultes ha de desenvolupar en l'alumnat aprenentatges significatius, establint relacions entre el nou coneixement adquirit i l'estructura cognitiva de l'alumne. Aquesta, en el cas de la persona adulta, posseeix unes experiències més riques i complexes que les d'un adolescent. Això implica que, en les persones adultes, i molt especialment en l'àmbit social, existeixen més possibilitats d'establir relacions entre el nou coneixement i els esquemes mentals que elles posseeixen. Això és la clau metodològica per l'ensenyament en aquest àmbit.

El coneixement social s'adquireix a partir de les fonts orals, textuals i materials, de la indagació i de la utilització i recerca de la informació. No s'ha d'oblidar, a l'hora d'introduir continguts metodològics, la importància de saber interpretar fonts de diversa tipologia, la comprensió de la

multicausalitat i la intencionalitat en la interpretació dels processos, l'ús adequat de la informació i el maneig de la documentació.

El paper fonamental del professorat consisteix principalment a facilitar el procés d'ensenyament-aprenentatge més que a transmetre coneixements.

L'estudi dels continguts procedents de les ciències socials ha de ser integrador i globalitzat, ja que el seu objectiu bàsic és el coneixement de la realitat social.

L'estudi de la interacció de l'home amb el seu medi ha de tenir un enfocament ecogeogràfic, que consideri les múltiples variables -naturals i humanes- que conformen un espai.

L'estudi de la història s'ha de relacionar amb el present, centrant-se en els fets del passat històric que contribueixen a explicar la societat actual.

L'educació per a la ciutadania en persones adultes ha de transmetre i posar en pràctica valors que afavoreixin la llibertat personal, la responsabilitat, la participació ciutadana, la solidaritat i la tolerància.

Amb els continguts de l'educació artística es desenvoluparan en l'alumnat les capacitats perceptives i interpretatives de l'obra d'art, en relació amb el context històric en què es van desenvolupar.

Podem resumir la metodologia didàctica per les assignatures de socials en els següents procediments. Entre parèntesi indicam a quines competències bàsiques (segons estan numerades a l'apartat anterior) contribueix cada un d'aquests procediments, tenint en compte que les competències 1 (social i ciutadana), 4 (Cultural i artística) i 6 (Coneixement i interacció amb el món físic) són directament presents en els continguts de Ciències Socials.

- 1- Llegir i comprendre textos: definir vocabulari i consultar definicions, tenir en compte els nexes sintàctics. (2)
- 2- Atendre les explicacions orals i prendre algunes notes (paraules i dades essencials).(2)
- 3- Conceptualitzar, convertir les paraules en idees per fer-les més fàcils de recordar i poder-les expressar amb altres paraules.(2, 8)
- 4- Analitzar textos (descompondre en parts), ordenar i jerarquitzar idees, distingint les principals de les secundàries.(2)
- 5- Relacionar conceptes d'acord a un ordre temporal i espacial, als nexes de causa/efecte i a les relacions entre part i tot. (1, 2, 6)
- 6- Fer esquemes i mapes conceptuals.(1, 2, 8)
- 7- Fer resums de textos: redactar després de comprendre, conceptualitzar, ordenar i seleccionar les idees principals. Expressar sempre amb menys paraules i, si és possible, diferents.(2, 5, 8)
- 8- Relacionar els conceptes apresos a classe amb els coneixements previs. (2, 8)
- 9- Llegir i comprendre mapes: reconèixer els signes convencionals, calcular distàncies segons l'escala i definir situacions relatives usant els punts cardinals. (6, 7)
- 10- Dibuixar mapes senzills. (6, 7, 8)
- 11- Llegir i comprendre sèries estadístiques i gràfiques. (7, 8)
- 12- Elaborar gràfiques senzilles. (7, 8)
- 13- Descriure, analitzar i comentar informació visual (en fotos, diapositives o vídeos). (1, 2, 4, 6)
- 14- Cercar informació de diverses fonts: llibres de text i altres llibres (consultant els índexs), enciclopèdies, mitjans de comunicació. (3, 5, 8)
- 15- Fer treballs de síntesi ordenant i expressant resumidament els conceptes procedents de diverses fonts d'informació. (2, 3, 5, 8)
- 16- Classificar els fets socials d'acord amb diversos criteris: geogràfic, temporal, economia/societat/política/cultura. (1, 6, 8)
- 17- Distingir els protagonistes, actius i passius, dels fets socials: individus, grups socials, institucions. (1, 6, 8)
- 18- Distingir, en els fets socials, les estructures duradores dels esdeveniments conjunturals, i reconèixer els processos i mecanismes dels canvis socials. (1, 6, 8)

Aquests procediments s'aplicaran segons els continguts conceptuals de cada nivell i amb un grau de dificultat creixent.

TEMPORALITZACIÓ

Els continguts conceptuals programats a cada nivell són només indicatius, un recull ample de tot el que es pot fer, essent conscient que amb el temps lectiu del que disposam (un quadrimestre) no es pot fer tot. Els temes s'impartiran d'acord amb els diferents ritmes d'aprenentatge i interessos de cada grup. La dinàmica de les hores lectives ha de deixar la possibilitat de desenvolupar més uns temes que altres, entrar en temes relacionats, improvisar debats i diàlegs, introduir temes d'actualitat informativa així com es vagin produint. És per això que es fa impossible preveure una temporalització dels continguts, i l'únic criteri aplicable és aprofitar al màxim les hores de classes al llarg del curs per poder tractar una varietat de temes amb temps suficient per a què siguin compresos pels alumnes.

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

A cada curs s'avaluarà la correcta comprensió dels continguts que realment s'hagin treballat a classe, l'aplicació dels procediments generals a aquests continguts, amb un grau creixent d'exigència a cada curs, i l'assimilació de les actituds bàsiques. Els criteris d'avaluació específics per cada curs es desprenen, per tant, dels continguts.

Els mètodes d'avaluació seran els més adequats als continguts i procediments avaluable, a criteri de cada professor, i poden incloure el treball escrit i oral desenvolupat a l'aula, els treballs escrits realitzats fora de les hores lectives, i els exàmens escrits (o excepcionalment orals), que poden ser de desenvolupar un tema, de preguntes curtes (test) o d'aplicació dels procediments.

A principi de cada quadrimestre el professor explicarà i donarà per escrit, a cada grup, el sistema de qualificació, pes relatiu de cada tipus d'avaluació en la nota final, nombre i tipus dels exàmens parcials (amb un mínim de dos).

La nota final constarà de:

-un 80% dels exàmens presencials (mínim dos parcials i examen final de recuperació) i altres proves puntuables a criteri del professor. ***Nota mínima per fer mitjana:***

-un 20% per altres conceptes avaluable (tasques, actitud, participació...).

Segons acord de claustre, l'assistència (no obligatòria) es primarà amb fins un punt més (un 10%), sense que la nota pugui sobrepassar el 10, lògicament.

Per als alumnes que només es presentin a l'examen extraordinari, la nota d'aquest suposarà el 100%.

La nota per aprovar serà un 5.

En l'escenari C (tot a distància, impossibilitat d'exàmens presencials), aquests altres conceptes suposaran el 100%, i poden incloure, a criteri del professor, exàmens a distància.

Si al llarg d'un quadrimestre es dona el canvi a l'escenari C s'hauran de ponderar aquests percentatges segons el temps que s'hagi passat en cada escenari.

Els exàmens presencials tindran data fixa (en l'escenari B hi haurà d'haver dues dates per a cada examen, per cada subgrup) i no es faran exàmens individuals per aquells alumnes que no hagin pogut assistir-hi. Qualsevol examen o treball que s'hagi copiat tindrà una nota de 0 (zero).

PRESENCIALITAT I EDUCACIÓ A DISTÀNCIA

Tots els professors i els alumnes tindran des de l'inici de curs, encara que sigui presencial, una adreça d'email del domini cepacamprodo.cat, per emprar-la només pels nostres ensenyaments. Hi haurà d'haver una formació específica, tant pel professorat com per l'alumnat.

Cada professor tindrà un aula classroom per a la seva assignatura. En aquesta posarà totes les informacions necessàries (temari i qualificació, dates d'exàmens i entregues de treballs, temes, tasques, etc). En presencialitat en general les tasques s'hauran d'entregar en paper a les hores lectives i no s'atendran consultes dels alumnes (excepcionalment per correu electrònic). El Classroom en definitiva serà una eina unidireccional, per no estimular la no assistència a les classes.

ACTIVITATS FORMATIVES FORA DEL CENTRE

Es preveu fer sortides escolars en la mesura del possible. Aquestes s'aniran concretant al llarg dels quadrimestres. L'única que ja tenim confirmada és al jaciment de son Real amb 1.1 d'ESPA pel 16 de març.

CONTINGUTS I CRITERIS D'AVALUACIÓ DE CADA MÒDUL D'ESPA

Mòdul 1.1

Bloc 1. El medi físic.

Continguts.

- La representació de la Terra. Coordenades geogràfiques.
- Components bàsics del relleu.
- Medi físic de les Illes Balears, Espanya, Europa i el món: relleu, hidrografia i clima.
- Medi natural i problemes mediambientals.

Criteris d'avaluació.

- 1.-Identificar les formes de representació del nostre planeta. Localitzar punts de la Terra utilitzant coordenades geogràfiques.
- 2.-Localitzar i descriure els components bàsics del medi físic del món, d'Europa, d'Espanya i de les Balears.
- 3.-Ubicar i caracteritzar les principals zones climàtiques del món.
- 4.-Conèixer, descriure i valorar l'acció de l'home sobre el medi ambient i les conseqüències d'aquesta acció. Entendre el concepte de desenvolupament sostenible.

Estàndars d'aprenentatge.

- 1.-Utilitza cartografia digital per orientar-se en l'entorn proper.
- 2.-Situa i descriu les principals unitats de relleu i els components bàsics del medi físic del món, d'Europa, d'Espanya i de les Balears.
- 3.-Localitza les zones climàtiques del món i sintetitza les característiques de cada tipus de clima.
  - 4.1-Fa recerques en mitjans d'informació digitals dels principals problemes mediambientals del planeta i explica els més importants.
  - 4.2 Exposar el concepte de desenvolupament sostenible i proposa actuacions encaminades a afavorir-lo.

Bloc 2. L'espai humà.

Continguts.

- La població: indicadors i models demogràfics. Els moviments migratoris actuals.

- L'estructura de la població a les Illes Balears i Espanya.
- Els Sectors econòmics. Concreció a les Illes Balears.
- La ciutat: criteris per definir la ciutat. Funcions i estructura urbanes. La problemàtica actual de les ciutats.

Criteris.

- 1.-Analitzar l'evolució, la dinàmica i la distribució de la població de les Illes Balears, d'Espanya, d'Europa i del món, així com els moviments migratoris actuals.
- 2.1-Explicar els criteris qualitius i quantitius que defineixen les ciutats.
- 2.2.-Reconèixer les funcions urbanes i analitzar- ne l'estructura.
- 2.3-Reflexionar sobre els principals problemes i reptes de les ciutats avui dia.

Estàndards.

- 1.-Analitza l'evolució, la dinàmica i la distribució de la població de les Illes Balears, d'Espanya, d'Europa i del món, així com els moviments migratoris actuals.
- 2.-Explica els criteris qualitius i quantitius que defineixen les ciutats. Reconèixer les funcions urbanes i analitzar- ne l'estructura.
- 3.-Reflexiona sobre els principals problemes i reptes de les ciutats avui dia.

Bloc 3. La prehistòria

Continguts

- La prehistòria. El procés d'hominització.
- Paleolític: característiques de les formes de vida: els caçadors recol·lectors i la societat igualitària.
- Neolític: característiques de les formes de vida: revolució agrària i l'aparició dels poblats. Els inicis d'una societat jerarquitzada. Desenvolupament de les creences religioses
- Les primeres manifestacions artístiques de la humanitat.
- La prehistòria a les Illes Balears. La cultura talaiòtica i el seu art.

Criteris

- 1.-Anomenar i caracteritzar cadascun dels estadis del procés d'hominització.
- 2.-Conèixer el concepte de prehistòria i assenyalar-ne les etapes, amb la cronologia corresponent.
- 3.-Identificar les formes de vida del Paleolític i conèixer el model de societat igualitària.
- 4.-Entendre els canvis en el període del Neolític: la revolució agrícola, l'aparició dels poblats, les novetats en el model social i en els ritus religiosos.
- 5.-Conèixer les civilitzacions prehistòriques de les illes Balears. Cultura talaiòtica
- 6.-Conèixer alguns exemples de les primeres manifestacions artístiques de la humanitat.
- 7.-Conèixer i valorar la importància de la cultura talaiòtica per a Mallorca i Menorca.

Estàndards

- 1.-Identifica els estadis del procés d'hominització i en descriu les característiques principals.
- 2.-Elabora materials digitals per definir la prehistòria i identificar-ne les etapes.
- 3.-Exposa de manera oral les formes de vida del Paleolític i explica com funcionava el model de societat igualitària
- 4.-Identifica les formes de vida del Neolític. Les compara amb les del Paleolític.
- 5.-Valora el llegat de les civilitzacions prehistòriques a les Illes Balears i en resumeix les principals característiques
- 6.-Descriu alguns exemples de les primeres manifestacions artístiques de la humanitat
- 7.-Defineix les principals característiques de l'arquitectura talaiòtica i valora la importància de la

conservació del patrimoni cultural.

Bloc 4. Edat Antiga

Continguts

- Les primeres civilitzacions urbanes: Egipte i Mesopotàmia.
- L'antiga Grècia. Les polis gregues. La democràcia d'Atenes.
- L'antiga Roma. L'organització política a la República i a l' Imperi. La romanització.
- L'art a les cultures clàssiques.
- La incorporació de la península Ibèrica i les illes Balears al món romà.

Criteris

- 1.-Analitzar el procés d'aparició de les ciutats i conèixer la nova divisió del treball i la composició de la societat que sorgeix d'aquest procés.
- 2.-Descriure el procés d'aparició de l'estat i identificar la funció de cadascun dels elements que el composaven.
- 3.-Comentar la importància dels nous coneixements: escriptura, matemàtiques i astronomia en l'evolució de la humanitat.
- 4.-Entendre el concepte de polis, conèixer la democràcia esclavista d'Atenes i comparar-la amb les democràcies actuals.
- 5.-Conèixer l'organització política de la República romana i l'organització política de l'Imperi.
- 6.-Explicar el concepte de romanització.
- 7.-Identificar les causes econòmiques i polítiques que, juntament amb les invasions bàrbares, provocaren la desaparició de l'Imperi romà d'Occident.
- 8.- Reconeix els elements configuratius de l'art de l'edat antiga, situant-los a Egipte, Mesopotàmia, Grècia o Roma
- 9.-Identificar i descriure els trets característics d'obres de l'art clàssic.
- 10.-Comprendre la importància de la influència de l'art clàssic en la cultura occidental

Estàndards

- 1.-Explica el procés d'aparició de les ciutats, esquematitza la nova divisió del treball i la composició de la societat sorgida en el nou món urbà.
- 2.-Explica l'aparició de l'estat i argumenta la funció que complien les lleis, la religió, els funcionaris i l'exèrcit com a pilars de l'estat d'Egipte i Mesopotàmia.
- 3.-Valora la transcendència dels nous coneixements: escriptura, matemàtiques i astronomia en l'evolució de la humanitat a partir del que sap.
- 4.-Defineix què era una polis i debat sobre les diferències entre la democràcia esclavista d'Atenes i les democràcies actuals.
- 5.-Elabora el mapa dels límits de l'Imperi romà i compara el funcionament de la República romana amb la de l'Imperi.
- 6.-Defineix què va ser la romanització a la península Ibèrica i a les Illes Balears.
- 7.-Classifica les causes de la desaparició de l'Imperi romà d'Occident.
- 8.- Ubica i reconeix les diferents manifestacions artístiques de l'edat antiga

9.-Explica les característiques més significatives de l'art clàssic a partir de l'observació de diferents obres que coneix.

10.-Cerca en mitjans digitals mostres del llegat cultural que han deixat les civilitzacions clàssiques.

Mòdul 1.2

Bloc 1. L'edat mitjana

Continguts

- El món cristià. El feudalisme. El renaixement de les ciutats. L'aparició de la burgesia.
- La Corona d'Aragó. El regne de Mallorca.
- El món musulmà. Els orígens de l'Islam.
- Organització política. La societat. Una economia pròspera.
- La península ibèrica: la invasió musulmana. Les Illes Orientals d'Al-Andalus.

Criteris

- 1.-Entendre l'organització, el funcionament i l'evolució de la societat feudal.
- 2.-Estudiar l'origen i l'evolució de la Corona d'Aragó i del regne de Mallorca.
- 3.-Conèixer els trets més importants de la religió, l'organització política, la societat i l'economia islàmiques.
- 4.-Analitzar els aspectes polítics, econòmics i socials més importants de les Balears durant l'època musulmana.

Estàndards

- 1.-Cerca a través de mitjans digitals la composició de la societat feudal, la defineix i explica les relacions que s'estableixen entre els diferents estaments.
- 2.-Elabora un eix cronològic i destaca els fets importants de la Corona d'Aragó i el regne de Mallorca.
  - 3.1.- Explica els orígens de l'Islam i l'evolució de l'Imperi musulmà.
  - 3.2. -Valora les aportacions culturals i científiques islàmiques.
4. Resumeix els aspectes polítics econòmics i socials més importants de les Illes Balears durant l'època musulmana.

Bloc 2. L'art. Des dels inicis fins al segle XIV

Continguts

- Les primeres manifestacions artístiques de la humanitat.
- L'arquitectura talaiòtica a les Illes Balears.
- L'art a les cultures clàssiques: arquitectura, escultura i pintura.
- Les manifestacions artístiques durant l'edat mitjana: art romànic, art gòtic i art islàmic.

Criteris

1. Conèixer alguns exemples de les primeres manifestacions artístiques de la humanitat.
2. Conèixer i valorar la importància de la cultura talaiòtica per a Mallorca i Menorca.
3. Identificar i descriure els trets característics d'obres de l'art clàssic.
4. Comprendre la importància de la influència de l'art clàssic en la cultura occidental.
5. Reconèixer les principals característiques dels estils artístics dins les diferents disciplines artístiques de l'edat mitjana.

Estàndards

1. Descriu alguns exemples de les primeres manifestacions artístiques de la humanitat.
2. Defineix les principals característiques de l'arquitectura talaiòtica i valora la importància de la conservació del patrimoni cultural.
3. Explica les característiques més significatives de l'art clàssic a partir de l'observació de diferents obres que coneix.
4. Cerca en mitjans digitals mostres del llegat cultural que han deixat les civilitzacions clàssiques.
5. Explica les principals característiques de l'art romànic, gòtic i islàmic mitjançant les seves principals representacions.

Bloc 3. L'Edat Moderna

Continguts

- La monarquia autoritària. La unió dinàstica de Castella i Aragó.
- Causes i conseqüències dels descobriments geogràfics.
- Conquesta i colonització d'Amèrica.
- Els Àustries. Política interior i exterior.
- La Guerra de Successió. La monarquia borbònica: absolutisme i centralització

Criteris

- 1.-. Analitzar el regnat dels Reis Catòlics com una etapa de transició entre l'edat mitjana i l'edat moderna, amb la formació de la monarquia autoritària.
2. Entendre les causes dels descobriments geogràfics i les seves conseqüències.
3. Comprendre alguns dels fets més rellevants del regnat dels Àustries.
4. Identificar els motius pels quals va esclatar la guerra per la successió a la corona espanyola i els bàndols que es van enfrontar: saber els motius que van portar al final del conflicte.
5. Definir el concepte de monarquia absoluta i el d'estat unificador i centralitzador implantat pels Borbons.

Bloc 4. L'art dels segles XV a XVIII

Continguts

- Principals manifestacions artístiques dels segles xv, xvi, xvii i xviii: l'art renaixentista, l'art barrocc i l'art neoclàssic.

Criteris

1. Conèixer les principals característiques dels moviments artístics d'aquest període.
2. Vincular els moviments artístics amb el seu context històric.

3. Prendre consciència de la necessitat de conservar i difondre el patrimoni artístic.

Estàndards

1. Selecciona obres que mostrin els trets més destacats dels moviments artístics d'aquests segles a partir d'obres que coneix.
2. Relaciona els moviments artístics amb el seu context històric.
3. Valora el llegat artístic d'aquest període i la necessitat de la seva conservació i difusió.

Mòdul 2.1

Bloc 1. Els inicis de l'Edat Contemporània. La Revolució Francesa, la Revolució Industrial i l'imperialisme

Continguts

- La Revolució Francesa
- La Revolució Industrial: des de la Gran Bretanya a la resta d'Europa.
- L'imperialisme al segle XIX: causes i conseqüències.

Criteris

1. Identificar els objectius, els principals fets i les conseqüències de la Revolució Francesa.
2. Reconèixer els principals esdeveniments de la Revolució Industrial.
3. Comprendre els canvis econòmics i socials que va suposar la Revolució Industrial per a la societat.
4. Comprendre el concepte d'Imperialisme i analitzar-ne les causes.
5. Identificar les principals potències imperialistes del segle XIX i analitzar les conseqüències de l'imperialisme sobre els territoris colonitzats.

Estàndards

1. Reconeix els principals fets de la Revolució Francesa i n'explica les causes i conseqüències.
2. Identifica els principals fets de la Revolució Industrial.
3. Caracteritza el capitalisme i descriu la societat de classes sorgida amb la Revolució Industrial.
4. Explica raonadament el concepte d'imperialisme i en valora les causes.
  - 5.1. Situa en un mapa els principals imperis colonials a Àfrica i Àsia.
  - 5.2. Valora les conseqüències de l'imperialisme sobre els territoris colonitzats als actuals països del Tercer Món.

Bloc 2. L'edat contemporània. La Primera Guerra Mundial, la Segona Guerra Mundial i la Guerra Freda

Continguts

- La Primera Guerra Mundial.
- La Segona Guerra Mundial. De guerra europea a guerra mundial. L'Holocaust.
- La nova geopolítica mundial: Guerra Freda. Evolució de les relacions entre l'URSS i els EUA i els seus aliats respectius.

Criteris

1. Conèixer les causes, els principals fets i les conseqüències de la Primera Guerra Mundial.
2. Explicar l'arribada del feixisme i les seves principals característiques.
3. Conèixer les causes i els principals fets de la Segona Guerra Mundial.
4. Analitzar les conseqüències de la Segona Guerra Mundial en diferents marcs temporals i geogràfics.
5. Comprendre el concepte de Guerra Freda en el context posterior al 1945 i les relacions entre els dos blocs: els EUA i l'URSS.

Estàndards

1. Reconeix les principals causes, esdeveniments i conseqüències de la Primera Guerra Mundial.
2. Analitza el fenomen del feixisme i les seves característiques ideològiques.
3. Explica de forma sintètica les causes de la Segona Guerra Mundial i en distingeix les fases principals.
4. Comprèn les conseqüències de la Segona Guerra Mundial en diferents marcs temporals i geogràfics.
5. Crea algun contingut digital relacionat amb algun dels conflictes de la Guerra Freda i els explica breument.

Bloc 3. Noves formes d'expressió i percepció. L'art des del segle XIX fins els nostre dies

Continguts

- L'art contemporani: segles XIX i XX. Les manifestacions artístiques d'aquest període.
- Anàlisi i interpretació de les obres més significatives d'aquest període.
- Valoració, respecte i conservació del patrimoni artístic i cultural.

Criteris

1. Conèixer els principals estils artístics, autors i obres d'aquest període.
2. Relacionar els moviments artístics amb el seu context històric.
3. Contribuir a la conservació de l'art i la cultura mitjançant el coneixement de les obres i els seus autors.

Estàndards

1. Selecciona obres, a partir de mitjans digitals, que mostren els trets més destacats dels moviments artístics d'aquests segles.
2. Analitza diferents obres d'art i la seva relació en el context històric en què es van realitzar.
3. Reconeix la importància de la conservació i el respecte del patrimoni artístic i cultural.

Bloc 4. Espai econòmic

Continguts

- L'economia de mercat. El model liberal. El model social.
- Els indicadors econòmics i de benestar.
- La política fiscal. Definició d'impostos. Impostos directes i impostos indirectes. El frau fiscal i les seves principals formes. Conseqüències sobre l'economia.
- Les principals institucions financeres.

Criteris

1. Establir les principals característiques de l'economia de mercat i explicar els dos models: el liberal i el social.
2. Conèixer els principals indicadors econòmics i de benestar i valorar-ne el comportament.
3. Definir què són els impostos i distingir entre impostos directes i impostos indirectes.
4. Explicar les distintes formes de frau fiscal i analitzar-ne les conseqüències sobre l'economia.
5. Analitzar les funcions de les institucions financeres en els àmbits local i global.

Estàndards

1. Enumera les principals característiques de l'economia de mercat i compara els avantatges i els inconvenients de cadascun dels dos models.
2. Elabora gràfics dels principals indicadors econòmics i de benestar i en valora el comportament.
3. Valora la necessitat dels impostos i en distingeix els tipus.
4. Cerca informació en mitjans de comunicació digital de diferents exemples de frau fiscal i en valora les conseqüències sobre l'economia.
5. Classifica les funcions de la banca i defineix els principals productes bancaris.

Mòdul 2.2

Bloc 1. La història recent d'Espanya

- La II República a Espanya.
- La Guerra Civil espanyola.
- La dictadura de Franco a Espanya i a les Illes Balears.
- La transició política a Espanya: de la dictadura a la democràcia

Criteris

1. Entendre el context històric a Espanya previ a la proclamació de la II República.
2. Conèixer la Constitució de 1931 i les reformes més destacades de la II República en el període 1931-1933.
3. Descriure els principals esdeveniments que es van produir durant la Guerra Civil espanyola.
4. Conèixer les diferències entre el règim democràtic de la II República i la dictadura franquista.
5. Conèixer els principals fets que van conduir al canvi polític i social durant la transició.
6. Reflexionar sobre el concepte de memòria històrica.

Estàndards

1. Caracteritza el context social, polític i econòmic a Espanya previ a la proclamació de la II República.
  - 2.1. Valora les principals reformes de la II República en el període 1931-1933.
  - 2.2. Identifica els sectors socials contraris a aquestes reformes i en valora el paper en l'esclat de la Guerra Civil.
3. Explica les principals fases de la Guerra Civil espanyola i les causes de la victòria franquista.
4. Debat sobre les diferències entre el règim democràtic de la II República i la dictadura franquista.

5. Descriu algunes de les principals fites que impulsaren el canvi cap a la democràcia a Espanya durant la transició.
6. Cerca informació a través de mitjans digitals sobre la tasca de les associacions espanyoles que treballen en la recuperació de la memòria històrica.

Bloc 2. Espanya i la Unió Europea: organització política, territorial i participació ciutadana

Continguts

- La Constitució espanyola de 1978.
- El camí cap a la Unió Europea: de la unió econòmica a una futura unió política supranacional.
- Participació ciutadana.

Criteris

1. Conèixer els principals aspectes de la Constitució espanyola de 1978.
2. Entendre l'evolució de la construcció de la Unió Europea.
3. Conèixer les institucions més importants de la Unió Europea.
4. Conèixer les eines de participació política i social dels ciutadans i comprendre'n la importància.

Estàndards

- 1.1. Defineix Espanya com un estat social i democràtic de dret.
- 1.2. Explica la divisió de poders, les funcions de cadascun i coneix les institucions en què resideixen.
- 1.3. Caracteritza l'organització territorial de l'Estat espanyol.
2. Resumeix les tres fases de la construcció de l'actual Unió Europea: la creació de la CECA, de la CEE i de la UE.
3. Explica les funcions de les institucions més importants de la Unió Europea utilitzant la pàgina web oficial de la UE.
4. Debat sobre les principals eines de participació política i social dels ciutadans i reflexiona sobre la seva importància.

Bloc 3. La revolució tecnològica i la globalització al final del segle XX i principi del XXI

Continguts

- La globalització, les relacions interregionals al món i els principals focus de conflicte.
- La revolució tecnològica i els canvis que suposa en la nova societat.

Criteris

1. Definir el concepte de globalització i identificar-ne alguns factors.
2. Analitzar les noves relacions interregionals que es donen al món.
3. Identificar alguns dels canvis fonamentals que suposen la revolució tecnològica per a la societat i l'individu.
4. Assenyalar les principals eines de la revolució tecnològica i les seves implicacions en el dia a dia.

Estàndards

- 1.1. Comprèn el concepte de globalització i els factors que la fan possible.
- 1.2. Elabora arguments a favor i en contra de la globalització.

2. Descriu les noves relacions interregionals que s'estableixen en un món globalitzat.
3. Avalua el canvi que suposa la revolució tecnològica en la societat i l'individu.
4. Analitza les principals eines de la revolució tecnològica i la seva utilització en el dia a dia.

Bloc 4. El món laboral.

Continguts

- Drets i deures dels treballadors. Organitzacions sindicals i associacions empresarials.
- Prestacions de la Seguretat Social.
- Relacions laborals. Retribució laboral i tipus de contractes laborals.
- El mercat laboral i la cerca de treball.
- Autoocupació.

Criteris

1. Assenyalar els drets i deures dels treballadors i conèixer les organitzacions sindicals i associacions empresarials.
2. Identificar les principals prestacions de la Seguretat Social.
3. Identificar les diferents modalitats de contractes laborals.
4. Conèixer els principals canals de cerca de treball tradicionals i en línia.
5. Conèixer els instruments per crear una empresa.

Estàndards

1. Coneix els drets i deures dels treballadors i les principals organitzacions sindicals i associacions empresarials.
2. Fa un llistat de les principals prestacions de la Seguretat Social.
3. Identifica els diferents apartats d'un contracte laboral.
  - 4.1. Fa una simulació d'entrevista de treball.
  - 4.2. Redacta un currículum i fa una simulació de cerca de treball en línia.
5. Enumera els principals tràmits per crear una empresa.

PROVA D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT PER A MAJORS DE 25 ANYS (HISTÒRIA)

Metodologia

Aportarem el quadernets de material als alumnes, treballarem mitjançant presentacions audiovisuals, explicacions, lectures i pel·lícules recomanades. Quan ja hagin adquirit continguts del/s tema/es anirem practicant fent proves de cursos anteriors, com també d'altres elaborades pel professorat.

Continguts

Bloc I: La crisi de l'Imperi romà i els regnes germànics

1. Evolució política de l'Imperi romà des del segle III:
  - a) Anarquia militar.
  - b) Els intents reformistes de Dioclecià.

- c) Constantí i Teodosi.
- 2. La crisi del sistema esclavista, causes i conseqüències. El colonat.
- 3. La pressió dels pobles germànics, la seva entrada en el món romà i el foedus (concepte).
- 4. Impacte del cristianisme en el món esclavista romà. Cap a una religió d'Estat.
- 5. Les invasions germàniques. Principals pobles i regnes germànics. Característiques generals dels pobles germànics (sistema polític, autarquia econòmica, característiques culturals i religioses).

Bloc II: El feudalisme, evolució

- 1. Concepte de feudalisme: aspectes polític i econòmics.
- 2. Bases socioeconòmiques de la societat feudal.
- 3. El desenvolupament de l'edat mitjana plena (circa segles XII-XIV):
  - a) El desenvolupament agrari i les seves bases. Les rotes.
  - b) L'expansió comercial: causes i novetats que implica.
  - c) Els principals focus comercials: Flandes, la Hansa, el Nord d'Itàlia.
  - d) Aspectes polítics: paper i funcionament de les Corts; la força política de les ciutats.
- 4. La crisi de la baixa edat mitjana
  - a) La fi de l'expansió agrària.
  - b) La pesta de 1348.
  - c) Conseqüències de la crisi.

Bloc III: El naixement del món modern

- 1. L'expansió atlàntica portuguesa i el descobriment d'Amèrica.
- 2. Conseqüències del descobriment a Amèrica i a Europa. La revolució dels preus.
- 3. La reforma luterana: causes, aspectes doctrinals i conseqüències polítiques.
- 4. Els sistemes polítics dels segles XVI i XVII:
  - a) Les monarquies autoritàries.
  - b) L'absolutisme.

Bloc IV: El final de l'Antic Règim. El segle XVIII

- 1. Trets generals de la societat d'Antic Règim.
- 2. Característiques generals de la Il·lustració. Autors més importants de la Il·lustració: Rousseau, Montesquieu, Voltaire, Beccaria, Adam Smith.
- 3. El despotisme il·lustrat.
- 4. La revolució nord-americana i la creació dels Estats Units d'Amèrica.
- 5. Causes i conseqüències de la Revolució Francesa entesa com una revolució burgesa.

Bloc V: La Revolució Industrial, conseqüències

- 1. La Revolució Industrial britànica.
- 2. Conseqüències socials i econòmiques de la Revolució Industrial.
- 3. Ideologia obrerista i moviments socials:
  - a) el socialisme utòpic.
  - b) el marxisme o socialisme científic.
  - c) l'anarquisme.
- 4. El colonialisme. El Congrés de Berlín. El repartiment d'Àfrica i la geografia colonial d'Àsia.

Bloc VI: Les guerres mundials

1. Les novetats del període 1871-1914: les unificacions d'Alemanya i Itàlia, conseqüències.
2. Causes i conseqüències de la I Guerra Mundial.
3. Causes de la Revolució de 1917 i la transcendència a Rússia i al món.
4. La Gran Depressió, causes. El New Deal. L'impacte europeu de la Gran Depressió.
5. El feixisme italià:
  - a) orígens i presa del poder.
  - b) principis teòrics del feixisme.
  - c) política interior, exterior i econòmica del feixisme.
6. El nazisme:
  - a) Situació alemanya immediatament anterior al triomf del nazisme.
  - b) Bases teòriques del nazisme.
  - c) Política interior del nazisme.
7. Causes i conseqüències de la II Guerra Mundial.

Bloc VII: El món actual

1. Concepte de Guerra Freda i conseqüències.
2. Àsia i Àfrica, de la descolonització al món actual.
3. De la Comunitat Econòmica Europea a la Unió Europea.
4. La crisi del petroli de 1973 i conseqüències.
5. La caiguda del bloc soviètic.
6. La globalització. Els moviments socials, polítics i culturals en el temps present.
7. Els conflictes en el temps present

Bibliografia

- ÁLVAREZ PALENZUELA, Vicente Ángel –coord.– (2005): Historia Universal de la Edad Media. Ariel, Barcelona.
- ARACIL, R.; OLIVER, J.; SEGURA, A. (1998): El mundo actual. De la Segunda Guerra Mundial a nuestros días, Edicions Universitat de Barcelona.
- CASASSAS YMBERT, Jordi –coord.– (2005): La construcción del presente. El mundo desde 1848 hasta nuestros días. Ariel, Barcelona.
- CASTILLO, D. (1992): La Revolución Francesa, Graó.
- FLORISTÁN, A. (2002): Historia Moderna Universal, Ariel
- GARCÍA MORENO, L. (1992): Pueblos germánicos 500 ac - 711. Planeta, Barcelona.
- GÓMEZ ESPELOSÍN, FJ (2001): Historia de Grecia Antigua, Akal Textos, Madrid.
- GONZÁLEZ, J. M.; HERRERO, J. C. (1983): Textos de historia del mundo contemporáneo, Edinumm, Madrid.
- HERNANDO, A. (1989): La Revolución Industrial, Graó, Barcelona.
- HEERS, J. (1979): Historia de la Edad Media, Labor, Barcelona, 2a. edició.
- LÓPEZ BARJA DE QUIROGA, P.; LOMAS SALMONTE, F. J.; (2004): Historia de Roma. Akal, Madrid.
- MARTÍNEZ RUIZ, M. (2000): Introducción a la historia moderna, Istmo, Madrid.
- PAREDES, Javier –coord.– (2008): Historia universal contemporánea. 1, De las revoluciones liberales a la Primera Guerra Mundial. Ariel, Barcelona.
- PAREDES, Javier -coord.– (2010): Historia universal contemporánea. 2, De la Primera Guerra Mundial a nuestros días. Ariel, Barcelona.
- REMONDÓN, R. (1984): La crisis del Imperio Romano. Labor, Barcelona.

- RIU, M.(1982): Lecciones de Historia Medieval, Teide, Barcelona, 7a. edició.
- SEGURA, A. (2004): Senyors i vassalls del segle XXI, La Campana, Barcelona.
- TUSELL, J. (2001): Una breve historia del siglo XX. Los momentos decisivos, Espasa, Madrid
- VILLANI, P. (1997): La edad contemporánea, de 1945 hasta hoy, Ariel, Barcelona.
- AD (1995): Introducció a la història contemporània, Columna, Barcelona.

Criteris d'avaluació

Aquesta és una assignatura de preparació per a una prova externa, i els professors que la imparteixen no han d'avaluar, només donen una indicació d'apte/no apte. Els següents criteris d'avaluació són els que apliquen els examinadors de la UIB:

La prova consistirà en cinc preguntes, de les quals l'alumne haurà d'escollir-ne tres, que ha de desenvolupar en un màxim d'un quadernet. Els criteris d'avaluació són:

- claredat expositiva
- anàlisi de la relació causa-efecte
- interrelació de fenòmens de natura diversa: econòmics, socials, polítics, culturals...
- exposició de diverses interpretacions sobre un tema en la mesura en què sigui possible
- ús de vocabulari adequat
- localització espacial i temporal
- esment dels personatges més importants
- concentració en el tema

S'avaluarà de forma especialment negativa la presència d'errors de tals dimensions que indiquin llacunes greus en la nostra disciplina.

Coordinador: Edifici Ramon Llull, Tel.: 971 17 32 79

E-mail:

ÀMBIT SOCIAL DE PREPARACIÓ DE PROVES LLIURES D'ESO (AULA DE SÓLLER),

Nivell 1. Mòdul 1. El medi físic i l'acció de l'home

Unitat d'aprenentatge 1. El medi físic i els seus elements

- Estudi de com és la Terra i com es representa mitjançant l'anàlisi i la interpretació de diferents tipus de mapes. Representació i localització en mapes dels elements físics que conformen el medi com continents, oceans, mars, rius i unitats de relleu de les Illes Balears, de l'Estat espanyol, d'Europa i del món.
- Identificació i comprensió, mitjançant lectures i mapes conceptuals, dels paisatges naturals i de les interaccions que mantenen els seus components com clima, relleu, aigua, vegetació, fauna, etc.
- Coneixement dels grans medis naturals de l'arxipèlag Balear, de la península Ibèrica i del món.
- Reflexió i debat sobre quins són els medis naturals més favorables i més desfavorables per a la vida de les persones.
- Descripció de paisatges i identificació dels seus elements constitutius

fonamentals.

Unitat d'aprenentatge 2. La població

- Estudi dels conceptes demogràfics bàsics com natalitat, mortalitat, esperança de vida, creixement de la població fent especial referència a les causes i conseqüències dels moviments migratoris.
- Anàlisi mitjançant gràfics, piràmides, textos i mapes de l'evolució històrica, la distribució i la caracterització de la població a nivell mundial, estatal i autonòmic.
- Comparació entre el poblament rural i l'urbà identificant els seus paisatges i distingint els elements que els conformen atenent a la seva evolució al llarg del temps.
- Valoració de la importància actual de les ciutats i de la necessitat de planificar el seu creixement. Analitzar l'estructura urbana: casc antic, eixample, perifèria, barris de barraques, guetos, polígon industrial, etc. i també l'atracció que la ciutat exerceix sobre la seva àrea d'influència.
- Debatre els principals problemes que afecten les ciutats com l'especulació del sòl, els problemes de trànsit, la contaminació acústica, els residus, els barris marginals, etc.

Unitat d'aprenentatge 3. L'activitat econòmica

- Anàlisi de l'activitat econòmica de la població com el resultat de la interacció entre les necessitats humanes i els recursos naturals.
- Estudi dels principals focus mundials, europeus i espanyols i de la importància del desenvolupament tecnològic en l'economia.
- Identificació dels diferents sectors econòmics: primari, secundari i terciari i comprensió de les activitats econòmiques de cada un, de la seva situació actual i dels principals problemes i necessitats.
- Localització a l'espai de les activitats agràries, ramaderes, pesqueres, mineres, energètiques, industrials i de serveis a nivell autonòmic, estatal i mundial. Observació dels paisatges que generen (agraris, industrials, urbans) i dels impactes ambientals i territorials que poden ocasionar.
- Discussió a partir dels mitjans de comunicació de temes relacionats en l'economia en general i la balear en particular posant damunt la taula els temes d'actualitat.

Unitat d'aprenentatge 4. Els reptes ambientals

- Anàlisi de les intervencions de l'ésser humà sobre el medi físic, avaluant el perill que suposa determinats models de creixement econòmic.
- Comprensió dels conceptes d'explosió demogràfica, l'egotament dels recursos, desforestació, pèrdua de la biodiversitat, contaminació, canvi climàtic, sostenibilitat, etc.
- Coneixement de les fonts d'energia alternatives i les accions beneficioses per al planeta.
- Valoració de les polítiques i accions encaminades a la protecció i al manteniment dels paisatges naturals i la seva biodiversitat.
- Reflexió i discussió a partir de les nostres vivències i dels mitjans de comunicació sobre els riscos naturals i els problemes mediambientals que suposa l'explotació de recursos naturals.

Nivell 1. Mòdul 2. Les arrels de la nostra societat: de la prehistòria a la societat industrial

Unitat d'aprenentatge 1. Temps i espai. L'origen de les societats humanes: la prehistòria

- Estudi del temps històric, periodització i cronologia mitjançant la utilització d'eixos cronològics, tenint en compte les diferents cultures.
- Reflexió sobre la durada de les diferents etapes històriques, prenent consciència de la brevetat de la presència del gènere humà en el planeta i les grans transformacions que ha provocat en el medi.
- Comprensió del procés d'hominització mitjançant l'estudi de l'evolució de l'ésser humà, analitzant les diferents etapes d'hominització i les teories explicatives.
- Comparació a partir de mapes conceptuals de les diferents estructures de les societats depredadores i productores. Analitzant les interaccions dels grups i el medi, i comprenent les relacions entre economia, societat e ideologia. Distingint les característiques artístiques de cada període.
- Coneixement i valoració de la prehistòria balear i les diferents cultures de les illes en aquest període mitjançant els recursos didàctics a l'abast.

Unitat d'aprenentatge 2. Cultures antigues i el seu llegat

- Situació espacial i temporal de les cultures antigues d'Egipte, Grècia i Roma, utilitzant mapes històrics i eixos cronològics.
- Identificació dels trets més rellevants que caracteritzen les cultures de l'edat antiga: Egipte, Grècia i Roma i les seves aportacions a l'evolució de la humanitat.
- Coneixement dels termes i vocabulari específic relatiu a elements econòmics, socials, polítics i artístics de cada una d'aquestes cultures.
- Valoració de les obres artístiques i culturals d'aquestes civilitzacions, a partir de l'estudi d'obres arquitectòniques, pictòriques i escultòriques.
- Reconeixement de les aportacions i avenços realitzats per aquestes civilitzacions i valoració del llegat clàssic, especialment a les nostres Illes i a la península Ibèrica, com a base que fonamenta les formes de vida i convivència actuals.

Unitat d'aprenentatge 3. Les societats medievals

- Distinció dels tres models de civilització i trets característics de cada un d'ells: bizantí, Islam, i la cristiandat occidental a l'edat mitjana. Situant-les espacialment i cronològicament mitjançant eixos cronològics i mapes històrics.
- Comprensió de la societat, l'art i la cultura a l'edat mitjana com el reflex del món rural i el ressorgiment de la ciutat a la baixa edat mitjana, diferenciant les característiques generals del romànic i el gòtic com expressió de cada un d'aquest models culturals.
- Anàlisi de les diferents cultures i regnes de les Illes Balears i de la península Ibèrica en aquest període, fent menció espacial al Regne de Mallorca.

- Valoració de la convivència de les diferents cultures durant aquest període històric exemplificant-lo com un model de rebuig a la xenofòbia i la intolerància.
- Coneixement de les diferents obres artístiques presents a les Illes, valoració i goig del patrimoni artístic i musical medieval.

Unitat d'aprenentatge 4. El món modern

- Identificació dels canvis de mentalitat que caracteritzen la modernitat: la nova imatge del món, avaluant-ne les conseqüències polítiques, socials, econòmiques i culturals.
- Anàlisi de les característiques de l'art del Renaixement mitjançant l'estudi d'alguns exemples. Comprensió del Renaixement com un fenomen cultural.
- Coneixement de les característiques polítiques, econòmiques, socials i artístiques a l'antic règim, a través de l'estudi de l'absolutisme monàrquic i de l'art i la música barroca com expressió del poder polític i religiós d'aquesta època.
- Identificació del moviment il·lustrat com element de rebuig i dissolució del model de l'antic règim.
- Prendre consciència dels grans canvis efectuats en la història de la humanitat a partir del segle XV, reconeixent i valoració de l'aportació d'alguns grans personatges de l'art, la ciència i la política d'aquest període.

Nivell 2. Mòdul 1: el món en què vivim

Unitat d'aprenentatge 1. Les bases del món contemporani: el segle XIX un segle de revolucions

- Anàlisi i comprensió de les grans transformacions al segle XIX establint relacions entre els diferents elements de les estructures contemporànies.
- Identificació dels canvis polítics a partir de l'estudi de les revolucions dels Estats Units d'Amèrica i la Revolució Francesa, diferenciant els trets característics del model liberal, que sorgeix en elles. Anàlisi i estudi dels orígens del pensament nacionalista a Europa.
- Comprensió dels canvis econòmics i l'evolució del sistema capitalista, incloent d'imperialisme, produïts des de la revolució industrial al s. XVIII fins ara.
- Anàlisi de les causes de l'aparició de la nova societat industrial i de la ideologia obrera, tenint en compte el paper dels homes i de les dones anònims en la conquesta del sufragi universal i els drets socials.
- Identificació dels trets característics del model liberal burgès i les transformacions econòmiques i socials produïdes per la revolució industrial a les Illes Balears i a Espanya durant el segle XIX.
- Relació entre societat i cultura. Identificació, mitjançant l'anàlisi d'alguns exemples d'obres d'autors plàstics i musicals del segle XIX de la importància de les transformacions tecnològiques del segle i comprensió de la relació art i societat. Sensibilització, admiració i goig per la creació artística.

Unitat d'aprenentatge 2. El segle XX: un món en conflicte, un món dividit

- Anàlisi de les causes i conseqüències dels grans conflictes bèl·lics a la primera meitat del segle XX.

- Identificació dels elements que intervenen en el desenvolupament de la Revolució Soviètica. Reflexió sobre la crisi dels sistemes democràtics i l'aparició dels feixismes. Interrelació entre els models ideològics i el desenvolupament del capitalisme, crisi del 29, que conduïren a la segona Guerra Mundial.
- Anàlisi i comprensió dels factors que configuren el món bipolar, blocs de poder (capitalisme i comunisme) en la segona meitat del segle XX i els diferents conflictes que es desenvolupen en aquests anys, com a conseqüència dels esdeveniments produïts a la primera meitat del segle.
- Comprensió de l'evolució històrica de les Illes Balears i de l'Estat espanyol durant aquesta època i la seva relació amb Europa i la resta del món.
- Identificació de la multiplicitat causal històrica per la comprensió dels fets polítics, socials i econòmics de l'actualitat, partint de l'anàlisi de documents preuenients dels mitjà de comunicació i de les TIC.
- Capacitat per raonar, discutir i prendre consciència de la responsabilitat col·lectiva en l'esdevenir històric i la participació de tots per solucionar els conflictes del món actual i la nostra comunitat.

Unitat d'aprenentatge 3. El començament del tercer mil·lenni: globalització i canvi. Diversitat o desigualtat

- Comprensió del nou ordre internacional sorgit a partir de la fi del món bipolar amb la caiguda del bloc comunista i l'hegemonia mundial dels Estats Units i les conseqüències de la seva política exterior.
- Aparició del fenomen de la globalització, identificació de les seves característiques. Comparació, des d'una perspectiva antropològica, de les diferents formes econòmiques i socials en àrees desenvolupades i subdesenvolupades del planeta, establint les seves causes i conseqüències en relació a l'herència dels imperis colonials.
- Conèixer les polítiques de desenvolupament dutes a terme pels organismes governamentals i no governamentals, i des d'una postura crítica, comprendre la importància de la ideologia i els valors en la relació creixement demogràfic-desenvolupament.
- Anàlisi del concepte de globalització i la seva relació amb els mitjans de comunicació de masses. Reflexió sobre el sorgiment d'ideologies i moviments fonamentalistes, com a resposta als intents d'uniformitat cultural dins la incoherència d'una realitat mundial desigual.
- Valoració de la diversitat cultural del món, d'Espanya i molt especialment de les nostres Illes, comprenent l'enriquiment que això suposa i rebutjant la discriminació per raó de sexe, religió, llengua, o qualsevol altre condició.

Unitat d'aprenentatge 4. Noves formes d'expressió i percepció. Art, societat i tecnologia al nostre temps

- Anàlisi de les revolucions científiques i tècniques del segle XX i les seves repercussions en la vida quotidiana a l'inici del tercer mil·lenni.
- Identificació de les característiques de les diferents manifestacions de l'art contemporani i la seva relació amb les sistemes econòmics i ideològics del nostre temps.
- Anàlisi i interpretació d'obres significatives de les arts visuals, relacionat els conceptes de llibertat de creació i mercat. Esbrinar les interrelacions entre tecnologia i art.
- Reflexió sobre la importància i influència de la imatge i la música en la vida

quotidiana, avaluant la informació que es rep basant-se en una comprensió estètica que permeti arribar a conclusions crítiques, comprenent les relacions entre productes artístics i societat de consum.

- Identificació, reconeixement i valoració d'obres artístiques del nostre entorn. Apreciant i gaudint del nostre patrimoni cultural i artístic, contribuint a la seva defensa, conservació i desenvolupament. Valoració de la capacitat creativa de l'ésser humà.

Nivell 2. Mòdul 2. El medi polític: estats, democràcia i ciutadania

Unitat d'aprenentatge 1. Evolució de l'organització política al llarg del temps

- Estudi de com les persones ens hem anat associant en diferents grups a fi de cooperar i aconseguir els objectius que no podríem aconseguir individualment.
- Anàlisi de l'evolució dels sistemes polítics al llarg del temps, des de les formes tribals fins a les societats democràtiques actuals.
- Comparació dels trets essencials dels diferents models d'organització política, relacionant-los amb les estructures socioeconòmiques i ideològiques a les quals pertanyen.
- Reflexió sobre els avantatges i els inconvenients de cada forma d'organització política, i valoració de les formes democràtiques actuals com a sistemes d'àmplia participació dins la configuració dels estats actuals.

Unitat d'aprenentatge 2. Organització política actual

- Estudi de l'organització política de les societats partint de l'Estat com a entitat política i geogràfica, entenent les diferents tipologies d'Estat que existeixen a l'actualitat, i valorant els democràtics com els únics capaços de garantir els drets i deures dels seus ciutadans.
- Reconeixement de l'organització política i territorial de l'Estat espanyol a la Constitució de 1978: l'administració central, autonòmica i municipal.
- Identificació de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol i els seus Estatuts d'Autonomia. • Anàlisi de l'estatut d'autonomia de les Illes Balears, coneixement de les principals institucions i reflexió sobre el fet de la insularitat i les seves repercussions.
- Realització de debats a partir de lectures d'articles de premsa sobre política municipal, autonòmica, estatal i internacional, etc.

Unitat d'aprenentatge 3. Les grans àrees geopolítiques del món

- Comprensió que l'Estat no és una entitat aïllada, sinó que estableix relacions econòmiques, polítiques i culturals amb altres i, per aquest motiu, és vital el coneixement de les diferents organitzacions internacionals.
- Comprensió de la progressiva interdependència entre els estats i les regions del món i de la diversitat de punts de vista i de perspectives que es poden adoptar.
- Localització en el mapa de les grans àrees socioeconòmiques i geopolítiques i la posició d'Espanya en el món.
- Comprensió del concepte d'espai europeu i la seva història. Identificació dels països que formen la UE i les seves institucions.

- Coneixement d'altres organitzacions supranacionals, comprensió dels lligams polítics, econòmics, militars, etc. que existeixen entre els països que en formen part.
- Discussió dels avantatges i inconvenients de les polítiques que duen a terme a nivell supranacional.

Unitat d'aprenentatge 4. Drets i deures dels ciutadans

- Comprensió de la lluita històrica per a la conquesta dels drets humans i la consecució de la Declaració Universal dels Drets Humans.
- Coneixement de la legislació internacional i espanyola fent especial menció a la Constitució i a l'Estatut d'Autonomia.
- Identificació i valoració de les diverses formes de participació ciutadana: partits polítics, sindicats, ONG, associacionisme, cooperativisme, etc., com un instrument per prendre part de les decisions que ens afecten a tots.
- Reflexió, a partir d'articles i notícies, sobre el reconeixement de la igualtat entre homes i dones. Rebuig de les situacions de discriminació i de violència de gènere i acceptació de les normes de convivència en diferents àmbits de la vida.
- Capacitat d'assumir el camí que ens queda per recórrer per tal que totes les persones i col·lectius, sigui quina sigui la seva raça, llengua, nacionalitat, religió o cultura, tinguin les mateixes oportunitats, identificant els col·lectius més vulnerables i condemnant les situacions de violació dels drets.